

Anti-pestprotocol

Inhoud

Een veilige school	1
Wat is pesten	2
Vormen van pesten	2
Pesten signaleren	3
Preventie	4
Pestgedrag melden	4
Aanpak pestgedrag	4
Begeleiding	5
Sanctieladder	7
Verslaglegging	8
Externe partijen	8
Strafbare feiten	8
Naleving beleid	8
Monitoring en evaluatie	9
Klachten	9
Contactgegevens	9
Bijlage 1: Pestcontract Scheldemonde College	10

Een veilige school

Binnen het Scheldemonid College streven wij ernaar dat onze school voor elke leerling een veilige plek is. Helaas is de realiteit dat ook in een veilige school plagen, vervelende grappen en pesterijen nooit helemaal uit te sluiten zijn. Het is aan iedereen binnen het Scheldemonid College om samen te werken en pesten zoveel mogelijk te voorkomen. Dit pestprotocol dient als leidraad bij pestproblematiek en vormt een aanvulling op ons sociale mediaprotocol, waarin kort aandacht wordt besteed aan cyberpesten.

De Wet Veiligheid op school verplicht scholen zich in te spannen om pesten tegen te gaan en een veilige schoolomgeving te waarborgen. Hierin staat dat scholen:

A. Een sociaal veiligheidsbeleid moeten uitvoeren.

B. Twee taken binnen het onderwijsteam hebben:

1. Er moet een formeel aanspreekpunt zijn waar leerlingen en ouders pesten kunnen melden
2. Er moet iemand het pestbeleid op school coördineren.

De beleving van veiligheid en het welzijn van leerlingen moeten monitoren. Het doel hiervan is om altijd een actueel en representatief beeld te hebben van de situatie op school, bijvoorbeeld via de LAKS-monitor, Gezondheidsmonitor Jeugd, CITO en interne enquêtes.

Binnen deze kaders zorgt het Scheldemonid College voor een schoolklimaat waarin leerlingen en personeel kunnen leren en werken in een veilige omgeving, zodat uitval wordt voorkomen. Het beleid op dit niveau blijkt onder andere uit:

- een gedrags- en integriteitscode;
- afspraken in het kader van taakbeleid, ziekteverzuimbeleid en gesprekkencyclus;
- aandacht voor onderwijs op maat;
- aanpak van (digitaal) pesten aan de hand van een pestprotocol;
- het sociale mediaprotocol;
- tevredenheidsonderzoeken onder leerlingen, personeel en ouders, waarin onder andere gevraagd wordt naar het welbevinden.

Het uitgangspunt is dat het Scheldemonid College van ons allemaal is. We zijn samen verantwoordelijk voor de sfeer, de netheid van het terrein en het gebouw. Een prettige en goede school begint bij jezelf. Je doet wat je kunt, zo goed als mogelijk. Zaken zoals roddelen, pesten en discriminatie worden niet geaccepteerd. Een respectvolle wijze van communiceren met elkaar is van groot belang. Het Scheldemonid College streeft naar een veilige leer- en werkomgeving voor iedereen. We maken heldere afspraken en houden ons daaraan.

Wat is pesten

Pesten is wanneer één of meerdere personen vanuit een machtspositie iemand anders herhaaldelijk en voortdurend op een vervelende manier lastigvallen. Dit kan op verschillende manieren gebeuren en kan fysieke, verbale of psychologische schade toebrengen aan het slachtoffer. Pesten vindt zowel offline als online plaats.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen plagen en pesten door te kijken naar de volgende aspecten:

Bij plagen is er sprake van gelijkwaardigheid (en wederkerigheid), humor, wisseling van personen en een lage(re) frequentie. Er is geen intentie om iemand te kwetsen. Bij pesten is er sprake van een machtsverschil, een duidelijke intentie om te kwetsen, zijn het vaak dezelfde personen die betrokken zijn, en is het gedrag frequent en aanhoudend.

De genoemde machtsverschillen kunnen zowel sociaal als fysiek zijn. Denk bijvoorbeeld aan populariteit, leeftijd, groepsgrootte of fysieke kracht. Een persoon die pest heeft de intentie om iemand te kwetsen en te benadelen. Het slachtoffer is vaak steeds dezelfde persoon.

Sommige definities stellen dat er sprake moet zijn van een voortdurende situatie om als pesten te worden beschouwd. Andere definities maken een afweging tussen ernst, gevolgen en frequentie. Door de opkomst van online pesten is het bereik vaak groter, waardoor de gevolgen en de ernst van een situatie aanzienlijk kunnen toenemen ten opzichte van offline pesten.

Vormen van pesten

Er zijn verschillende vormen van pesten. Binnen het Scheldemonid College hanteren wij de onderstaande categorieën, met enkele voorbeelden:

- **Verbaal:** schelden, uitlachen, rotopmerkingen maken
- **Non-verbaal:** rollende ogen, dodelijke blikken, zuchten, geluidjes maken
- **Fysiek:** slaan, schoppen, bijten, knijpen, spugen, vastklemmen, duwen, laten struikelen
- **Relationeel:** buitensluiten, negeren, roddelen, niet gekozen worden bij groepjes
- **Materieel:** spullen vernielen, stelen, verstoppen, afpersen
- **Digitaal (cyberpesten):** bovenstaande vormen via een online route, of het ongevraagd delen van beelden, audio of informatie over een ander

Kort gezegd: wat online gebeurt (bijvoorbeeld op sociale media) heeft vaak een vergelijkbare tegenhanger in de offlinewereld. Het verschil is dat het online bereik veel groter kan zijn, waardoor de gevolgen voor het slachtoffer ernstiger kunnen uitpakken.

Meer informatie over het omgaan met sociale media staat in het sociale-mediaprotocol.

Bij digitaal pesten (cyberpesten) is de school vaak afhankelijk van ouders, omdat dit meestal buiten school plaatsvindt, bijvoorbeeld thuis of op straat. Daar heeft de school weinig tot geen zicht of invloed op. Meldingen van cyberpesten worden echter net zo zorgvuldig geregistreerd en opgevolgd als fysieke of verbale incidenten binnen de school. De school streeft naar een veilige digitale leeromgeving, waarin respect en verantwoordelijkheid centraal staan.

Pesten signaleren

Alle personeelsleden van het Scheldemond College zijn op de hoogte van het pestprotocol en letten op de volgende signalen van pesten bij een gepeste leerling:

- Een leerling zondert zich regelmatig af van de groep. Deze is bijvoorbeeld vaak alleen tijdens pauzes (of met een select groepje andere leerlingen).
- Eén of meer andere leerlingen gaan herhaaldelijk over de grens van een leerling heen (bijvoorbeeld door te duwen of vervelende opmerkingen te maken).
- Steeds dezelfde leerling wordt voor gek gezet of buitengesloten.
- Een leerling is steeds vaker afwezig, ziek of meldt zich af voor de les.
- Een leerling heeft weinig zelfvertrouwen.
- De spullen van een leerling zijn regelmatig stuk of verdwijnen.

Online pesten kent daarnaast de volgende signalen:

- Het extreem afschermen van het scherm.
- Stemningswisselingen na gebruik van de telefoon of sociale media.
- De pester is vaak een bekende uit de omgeving.
- Wanneer er offline gepest wordt, is de kans groot dat dit ook online gebeurt.

Signalen bij een leerling die pest kunnen onder andere zijn:

- De leerling lijkt zich niet schuldig te voelen en gaat door met het pestgedrag.
- De leerling staat niet open voor het goedmaken van de situatie.
- De leerling weigert samen te werken met bepaalde personen.
- De leerling zet zich af tegen de groep en speelt de baas.
- De leerling pikt snel zwakke plekken uit.
- De leerling heeft moeite zich in anderen in te leven.
- De leerling accepteert moeilijk regels en grenzen.
- De leerling reageert vaker impulsief en agressief.
- Er zijn signalen van een dubbelleven: in de buurt van autoriteit lijkt er niets aan de hand, maar op onbewaakte momenten misdraagt de leerling zich.

Preventie

Op het Scheldemonde College wordt op verschillende manieren gewerkt aan de preventie van pesten. Vanaf dag één wordt er tijdens (mentor)lessen aandacht besteed aan het pedagogisch klimaat en aan het voorkomen van pesten, door oog te hebben voor de eerdergenoemde signalen. Tijdens deze lessen wordt gebruikgemaakt van methodes zoals *Tumult* voor het ontwikkelen van sociaal-emotionele vaardigheden.

Alle brugklassen krijgen voorlichting over pesten van hun mentor en/of anti-pestcoördinator. Aan het einde hiervan kunnen leerlingen een anti-pestcontract ondertekenen (zie bijlagen). Daarnaast wordt er aandacht besteed aan verschillende themaweken of -dagen gedurende het schooljaar waarin pestgedrag aan bod komt. Denk bijvoorbeeld aan de Week tegen Pesten, Paarse Vrijdag, Week van de Mediawijsheid of de Dag tegen Racisme en Discriminatie.

Pestgedrag melden

De bron van een pestmelding kan zijn: het slachtoffer zelf, een klasgenoot, de mentor, een ouder of een collega. Elke leerling is verplicht (signalen van) pesten te melden bij de mentor, docent, teamleider, pedagogisch medewerker, leerlingbegeleider en/of de ondersteuningscoördinator.

Het eerste aanspreekpunt is de mentor. Bij diens afwezigheid kan de leerling ook terecht bij andere medewerkers.

Ouders worden geacht contact op te nemen met de mentor van hun kind wanneer zij vermoeden dat er sprake is van een peestsituatie. Dit is het eerste aanspreekpunt voor ouders. Bij afwezigheid van de mentor kunnen zij ook contact opnemen met de pedagogisch medewerker. Deze staat in nauw contact met mentoren en kan een gepeste leerling opvangen binnen de school.

Aanpak pestgedrag

Wanneer pestgedrag wordt gemeld bij de mentor, zal deze de gepeste leerling(en) opvangen om het verhaal en de situatie in kaart te brengen. Afhankelijk van de uitkomst wordt in overleg met de anti-pestcoördinator een aanpak gekozen. Denk aan methodieken zoals: de vijfsporenaanpak, de niet-confronterende methode, herstelrecht, steungroep of de no-blame methode.

In eerste instantie wordt ingezet op het herstellen van de onderlinge verhoudingen en het pedagogisch klimaat in de groep. Wanneer blijkt dat de leerling die pest hier niet aan meewerkt, worden sancties opgenomen in de afspraken.

Begeleiding

Alle betrokken partijen binnen een peestsituatie dienen de juiste begeleiding en aandacht te krijgen. Dit geldt voor de volgende groepen:

Gepeste leerling

Wanneer een peestsituatie bekend is bij de school, zal de mentor zich ontfemen over de gepeste leerling. Samen bekijken zij welke mogelijkheden er zijn om zelf iets tegen het pesten te doen, zoals het ervaren van steun in de klas. Het kan ook zijn dat de leerling baat heeft bij gesprekken met een leerlingbegeleider, pedagogisch medewerker of de anti-pestcoördinator. Er kan geadviseerd worden om een sociale vaardigheidstraining te volgen, zodat de leerling meer zelfvertrouwen en kracht ontwikkelt, waardoor situaties minder snel als pesten worden ervaren of zelfs voorkomen kunnen worden. Ook gesprekken met een externe jeugdprofessional kunnen helpend zijn.

Pestende leerling

Ook de pestende leerling krijgt begeleiding van de mentor. Het bewust worden van het eigen gedrag en de gevolgen voor het slachtoffer spelen hierbij een grote rol. Er wordt ingezet op het op een positieve manier vormen en onderhouden van relaties met andere leerlingen, zodat pestgedrag afneemt. Gesprekken met een leerlingbegeleider, pedagogisch medewerker of anti-pestcoördinator kunnen dit proces ondersteunen. Het volgen van een sociale vaardigheidstraining of gesprekken met een externe jeugdprofessional kunnen eveneens bijdragen aan gedragsverandering. Hiervoor wordt hulp buiten school aanbevolen.

Middengroep of meelopers

De medeleerlingen van beide partijen vormen de zwijgende middengroep of de meelopers. Zij worden betrokken in een gesprek met de mentor, waarin hun rol in de situatie wordt besproken. Het doel is dat zij nadenken over hun bijdrage aan de peestsituatie en hoe zij hebben bijgedragen aan het ontstaan ervan. Er wordt gekeken naar oplossingen waarbij zij kunnen helpen om in de toekomst pestgedrag in de klas te voorkomen of sneller te signaleren.

Ouders

Ouders maken zich vaak zorgen over de aanpak en het welzijn van hun kind wanneer het gepest wordt. Het is belangrijk hen te informeren en adviseren over pesten en de manier waarop dit binnen het Scheldemonde College wordt aangepakt.

Dit geldt ook voor de ouders van de pestende leerling. Zij vinden het vaak moeilijk om te horen dat hun kind een ander pest. Het is belangrijk dat zij inzien dat het gedrag van hun kind ongewenst is en dat verandering noodzakelijk is.

Nazorgtraject

Bij alle pestincidenten wordt een nazorgtraject ingezet. Na elk incident wordt gedurende een afgesproken periode gemonitord of het pestgedrag daadwerkelijk is gestopt en niet terugkeert. Aan het eind vindt een eindevaluatie plaats. Deze evaluatiegesprekken kunnen, afhankelijk van de ernst van het incident en de inschatting van betrokken medewerkers, worden gepland met de betrokken leerling(en), ouders, de mentor, vertrouwenspersoon of orthopedagoog.

Omdat pestgedrag of een reeks incidenten vaak ook kan leiden tot een verstoorde groepsdynamiek of een gebrek aan onderling vertrouwen, kan het nodig zijn interventies in te zetten voor de hele klas. Denk hierbij aan een groepsgesprek of groepsvormende activiteiten om de sfeer en het vertrouwen te herstellen. Hierbij worden interne professionals betrokken, zoals de orthopedagoog.

Na afronding wordt de cyclus intern nabesproken en afgesloten. Mochten er later opnieuw signalen komen van terugval of een verstoorde groepssfeer, dan wordt het traject opnieuw opgestart.

Sanctieladder

Zoals eerder benoemd, worden sancties overwogen wanneer gemaakte afspraken niet worden nagekomen en/of wanneer de pestende leerling niet meewerkt. Deze leerling krijgt in eerste instantie altijd de kans om te leren van de situatie en beter gedrag te laten zien. Indien dit niet gebeurt, kunnen de volgende sancties worden toegepast, in oplopende zwaarte:

1. **Gesprek tussen de pestende leerling en mentor**
Het gesprek gaat over het vertoonde gedrag en de gewenste veranderingen.
2. **Gesprek met ouders, pestende leerling, mentor en anti-pestcoördinator**
Er is ondanks het eerdere gesprek geen verbetering zichtbaar. De leerling blijft een actieve rol spelen in de peestsituatie.
3. **Interne straf**
De leerling wordt een dag intern buiten de klas geplaatst, ten behoeve van de veiligheid van de groep. Daarna volgt opnieuw een gesprek met de leerling, ouders, anti-pestcoördinator en teamleider.
4. **Externe schorsing**
De leerling werkt herhaaldelijk niet mee aan het stoppen van de peestsituatie. Na eerdere sancties wordt de leerling een dag extern geschorst. Hierna volgt een terugkomgesprek met ouders, teamleider en anti-pestcoördinator.
5. **Tweede externe schorsing**
De leerling wordt opnieuw extern geschorst, ditmaal voor twee dagen. Er volgt een terugkomgesprek met ouders, teamleider en anti-pestcoördinator. Er kan worden besloten om de leerling in een andere klas te plaatsen.
6. **Derde schorsing**
De leerling wordt voor het maximaal aantal dagen geschorst. Hierna volgt een terugkomgesprek met ouders, teamleider en anti-pestcoördinator, en wordt de verwijderingsprocedure in gang gezet.

De sancties worden opgelegd door de locatiedirecteur in overleg met de teamleider van de pestende leerling. Deze ziet erop toe dat de juiste sanctie wordt toegepast.

Verslaglegging

Verslaglegging vindt chronologisch plaats in Somtoday, in de vorm van een begeleidingsverslag. Zo is duidelijk zichtbaar of het om een op zichzelf staande situatie gaat, of dat er een patroon te herkennen is in het gedrag. Ouders van zowel de pestende leerling als de gepeste leerling worden door de mentor geïnformeerd en op de hoogte gehouden van de ondernomen stappen. Bij alle betrokken leerlingen wordt een begeleidingsverslag aangemaakt. Docenten die lesgeven aan deze leerlingen worden geïnformeerd, zodat zij in Somtoday kennis kunnen nemen van de gemaakte afspraken.

Externe partijen

Het Scheldemonde College werkt nauw samen met verschillende externe partijen. Waar nodig kan een beroep worden gedaan op de deskundigheid en expertise van deze partijen om leerlingen buiten school verdere ondersteuning of zorg te bieden. Dit verloopt via de ondersteuningscoördinator. Voorbeelden van externe partners zijn onder andere: de GGD, Buurtteams, De Toegang en wijkagenten van de verschillende gemeenten.

Strafbare feiten

Gedrag dat onder pesten valt, kan in sommige gevallen als strafbaar worden beschouwd. Denk bijvoorbeeld aan ernstige beledigingen, discriminatie, laster, smaad, stalking, bedreiging of mishandeling. Online zoeken kinderen vaak grenzen op, net zoals ze dat offline doen. Online gaan ze echter gemakkelijker een stap te ver. Door hun leeftijd en ontwikkeling kunnen ze hun gedrag en de gevolgen daarvan niet altijd goed inschatten. Kinderen zien of delen mogelijk grensoverschrijdende en strafbare beelden, zonder zich bewust te zijn van de gevolgen of het feit dat ze in sommige gevallen strafbare feiten plegen.

In online situaties gaat het vaak om zaken als discriminatie, belediging, laster, smaad, stalking, hacken en shamesexting (het ongewenst verspreiden van intiem beeldmateriaal).

Naast interne afhandeling kunnen ouders ervoor kiezen om aangifte te doen van een strafbaar feit. Wanneer het Scheldemonde College zelf aangifte doet, is dit terug te vinden in het veiligheidsplan van de school. Bij twijfel wordt altijd advies ingewonnen bij de politie.

Naleving beleid

De anti-pestcoördinator ziet erop toe dat het beleid wordt nageleefd. Signalen van het niet naleven van het beleid dienen dan ook bij deze persoon gemeld te worden. Waar nodig stuurt de anti-pestcoördinator collega's bij, zodat zij zich aan het beleid

houden. Indien hier geen gehoor aan wordt gegeven, zal de anti-pestcoördinator zich wenden tot de teamleider voor ondersteuning.

Monitoring en evaluatie

Jaarlijks worden verschillende monitorinstrumenten ingezet om de veiligheidsbeleving en het pestgedrag in kaart te brengen en te blijven volgen. Het Scheldemon College maakt hierbij onder andere gebruik van de LAKS-monitor, Gezondheidsmonitor Jeugd, CITO en interne enquêtes. Het streven is om boven de landelijke benchmark te blijven wat betreft de resultaten, en deze voortdurend te verbeteren.

Op basis van deze resultaten, evenals de gemelde pestincidenten en de afhandeling daarvan, wordt geëvalueerd of de huidige aanpak effectief is. Deze evaluatie vindt plaats richting het einde van het schooljaar en wordt uitgevoerd door de anti-pestcoördinator, teamleiders en/of de locatiedirecteur.

Klachten

Heeft een ouder of leerling klachten over de wijze van handelen, dan kan deze zich wenden tot de vertrouwenspersoon van de betreffende locatie. Deze brengt de situatie in kaart en beoordeelt of er volgens het opgestelde beleid is gehandeld.

Contactgegevens

- Anti-pestcoördinatoren Scheldemon College

Locatie Sardijn

Eva Korver: e.korver@mondia.nl

Locatie Wielingen

Patrick Bongers: p.bongers@mondia.nl

- Vertrouwenspersonen:

Locatie Sardijn

Gerrie Wisse: g.wisse@mondia.nl

Locatie Wielingen

Christine van der Meule: c.vandermeule@mondia.nl

Bijlage 1: Pestcontract Scheldemon College

Allen die dit contract ondertekenen, zullen zich aan de afspraken houden — zowel op school, op sociale media als daarbuiten.

Scheldemon College

- Ik accepteer de leerlingen op onze school zoals zij zijn.
- Ik ben medeverantwoordelijk voor een prettige en positieve sfeer op onze school.
- Ik blijf van de spullen van een ander af.
- Als er ruzie is, zoek ik iemand die helpt om de ruzie op te lossen.
- Mijn houding en taalgebruik zijn respectvol.
- Als iemand mij hindert, vraag ik die persoon daarmee te stoppen. Als dat niet helpt, vraag ik mijn mentor of een andere medewerker van de school om hulp.
- Roddelen over een ander vinden we gemeen, want je doet er iemand verdriet mee.
- Iedereen maakt deel uit van de klas.
- We blijven van elkaar af.
- Als je gepest wordt, praat je daar thuis over of met een medewerker op school.
- Als je ziet dat er gepest wordt, vertel je dat aan de mentor of een andere medewerker.
- Als we ruzie hebben: *cool down!* Kijk, luister en denk na voordat je iets doet.

Handtekeningen van alle betrokkenen: